

TADBIRKORLIK FAOLIYATIDA INNOVATSIYA, INVESTITSIYA VA RAQOBAT UYG'UNLIGINING IQTISODIY SAMARADORLIGI

Qurbonov Sherzod Arislonovich

"MUKAMMAL STROY OMADLI" MCHJ

Ish boshqaruvchi lavozmida

Annotatsiya: Ushbu maqolada tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda innovatsiya, investitsiya va raqobat omillarining o'zaro uyg'unligi hamda ularning iqtisodiy samaradorlikka ta'siri yoritiladi. Innovatsion g'oyalar tadbirkorlik subyektlarining bozor talablariga moslashuvchanligini oshirishi, investitsiyalar esa ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish va yangi xizmat turlarini joriy etishga xizmat qilishi asoslab beriladi. Shuningdek, raqobat muhiti tadbirkorlik subyektlarini sifat, samaradorlik va boshqaruv madaniyatini takomillashtirishga undovchi muhim iqtisodiy omil sifatida tahlil qilinadi. Maqolada mazkur uch omilning uyg'unlashuvi tadbirkorlik faoliyatida barqaror o'sish, mahsulot raqobatbardoshligi va iqtisodiy natijadorlikni ta'minlashdagi ahamiyati ilmiy jihatdan ochib beriladi.

Kalit so'zlar: tadbirkorlik, innovatsiya, investitsiya, raqobat, iqtisodiy samaradorlik, bozor iqtisodiyoti, raqobatbardoshlik, modernizatsiya, biznes rivoji.

Аннотация: В данной статье рассматривается взаимосвязь инноваций, инвестиций и конкуренции в развитии предпринимательской деятельности, а также их влияние на экономическую эффективность. Обосновывается, что инновационные идеи повышают адаптивность субъектов предпринимательства к требованиям рынка, а инвестиции способствуют модернизации производственных процессов и внедрению новых видов услуг. Кроме того, конкурентная среда анализируется как важный экономический фактор, стимулирующий предпринимателей к повышению качества, эффективности и культуры управления. В статье научно раскрывается значение гармоничного сочетания данных факторов в обеспечении устойчивого роста, конкурентоспособности продукции и результативности предпринимательской деятельности.

Ключевые слова: предпринимательство, инновация, инвестиция, конкуренция, экономическая эффективность, рыночная экономика, конкурентоспособность, модернизация, развитие бизнеса.

Annotation: This article examines the interrelation of innovation, investment and competition in the development of entrepreneurial activity, as well as their impact on economic efficiency. It is argued that innovative ideas increase the adaptability of business entities to market demands, while investments contribute to the modernization of production processes and the introduction of new types of services. In addition, the competitive environment is analyzed as an important economic factor that encourages entrepreneurs to improve quality, efficiency and management culture. The article scientifically reveals the

importance of the harmonious integration of these factors in ensuring sustainable growth, product competitiveness and the overall effectiveness of entrepreneurial activity.

Keywords: *entrepreneurship, innovation, investment, competition, economic efficiency, market economy, competitiveness, modernization, business development.*

Kirish

Bugungi globallashuv va raqamli iqtisodiyot sharoitida tadbirkorlik faoliyati har qanday mamlakat iqtisodiy taraqqiyotining muhim tayanchlaridan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda. Bozor munosabatlarining chuqurlashuvi, iste’molchilar ehtiyojining tez o‘zgarishi, texnologik yangilanishlarning jadallashuvi hamda xo‘jalik yurituvchi subyektlar o‘rtasidagi raqobatning kuchayishi tadbirkorlik faoliyatini an‘anaviy usullar bilan emas, balki innovatsion yondashuvlar, investitsion faollik va raqobatbardosh strategiyalar asosida tashkil etishni talab qilmoqda. Shu nuqtayi nazardan, tadbirkorlikda innovatsiya, investitsiya va raqobatning o‘zaro uyg‘unligi iqtisodiy samaradorlikka erishishning muhim sharti sifatida qaraladi.

Tadbirkorlik faoliyatida innovatsiya yangi mahsulot yaratish, mavjud xizmat turlarini takomillashtirish, ishlab chiqarish jarayonlariga zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, boshqaruv tizimini optimallashtirish hamda bozor talablariga tezkor moslashish imkonini beradi. Innovatsion yondashuv tadbirkorlik subyektlariga nafaqat ishlab chiqarish hajmini oshirish, balki mahsulot sifati, xizmat ko‘rsatish madaniyati va iste’molchi bilan ishlash mexanizmlarini ham yangi bosqichga olib chiqishga xizmat qiladi. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar, elektron tijorat, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari va zamonaviy marketing vositalaridan foydalanish tadbirkorlik subyektlarining bozordagi mavqeyini mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Investitsiya esa tadbirkorlik faoliyatining moddiy, texnik va moliyaviy asoslarini mustahkamlovchi asosiy omillardan biridir. Har qanday innovatsion g‘oyaning amaliy natijaga aylanishi, avvalo, yetarli moliyaviy resurslar, texnologik imkoniyatlar va investitsion muhit bilan bevosita bog‘liq. Investitsiyalar ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, yangi ish o‘rinlarini yaratish, zamonaviy uskunalarni xarid qilish, mahsulot turini ko‘paytirish va eksport salohiyatini oshirish imkonini beradi. Shu sababli tadbirkorlik subyektlarining investitsiyaviy faolligi ularning uzoq muddatli iqtisodiy barqarorligini ta’minlashda muhim o‘rin tutadi.

Raqobat esa tadbirkorlik faoliyatining harakatlantiruvchi kuchi hisoblanadi. Sog‘lom raqobat muhiti tadbirkorlarni doimiy izlanishga, mahsulot va xizmat sifatini oshirishga, narx siyosatini takomillashtirishga, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirishga hamda iste’molchi manfaatlariga mos faoliyat yuritishga undaydi. Raqobat mavjud bo‘lgan sharoitda tadbirkorlik subyektlari bozordagi o‘z o‘rnini saqlab qolish uchun innovatsion yangiliklarni joriy etishga va investitsion resurslardan oqilona foydalanishga intiladi. Demak, innovatsiya, investitsiya va raqobat bir-biridan ajralgan holda emas, balki yagona iqtisodiy tizim sifatida tadbirkorlik samaradorligini belgilab beruvchi omillar hisoblanadi.

Mavzuning dolzarbligi shundaki, zamonaviy iqtisodiy sharoitda tadbirkorlik faoliyatining muvaffaqiyati faqatgina ishlab chiqarish yoki xizmat ko'rsatish jarayonini yo'lga qo'yish bilan cheklanmaydi. Bugungi tadbirkor bozordagi o'zgarishlarni tahlil qila olishi, investitsion imkoniyatlardan samarali foydalanishi, innovatsion yechimlarni amaliyotga tatbiq etishi va raqobat muhitida barqaror faoliyat yuritish strategiyasini ishlab chiqishi zarur. Aynan ushbu omillarning uyg'unligi tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy samaradorligini oshirish, ularning moliyaviy barqarorligini ta'minlash va milliy iqtisodiyotda faol ishtirokini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Shu bois mazkur maqolada tadbirkorlik faoliyatida innovatsiya, investitsiya va raqobatning o'zaro bog'liqligi, ularning iqtisodiy samaradorlikka ta'siri hamda tadbirkorlik subyektlari rivojida ushbu omillardan samarali foydalanish masalalari ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Maqolaning asosiy maqsadi tadbirkorlik faoliyatida innovatsion rivojlanish, investitsion faollik va raqobatbardoshlik o'rtasidagi uyg'unlikni ochib berish hamda ularning iqtisodiy natijadorlikni oshirishdagi ahamiyatini asoslashdan iborat.

Asosiy qism

Tadbirkorlik faoliyati iqtisodiy tizimning eng faol, moslashuvchan va yangilanishga moyil bo'lgan yo'nalishlaridan biridir. U nafaqat mahsulot ishlab chiqarish yoki xizmat ko'rsatish jarayonini tashkil etish, balki mavjud resurslardan samarali foydalanish, bozor talabini aniqlash, iste'molchi ehtiyojiga mos mahsulot yaratish, iqtisodiy risklarni boshqarish va barqaror foyda olishga qaratilgan murakkab iqtisodiy faoliyat sifatida namoyon bo'ladi. Zamonaviy sharoitda tadbirkorlikning muvaffaqiyati uch muhim omil — innovatsiya, investitsiya va raqobat uyg'unligiga bevosita bog'liqdir. Ushbu omillar alohida-alohida ham muhim ahamiyatga ega bo'lsa-da, ularning o'zaro bog'liq holda amal qilishi tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy samaradorligini oshirishda yanada kuchli natija beradi.

Innovatsiya tadbirkorlik faoliyatining yangilanish va rivojlanish manbai hisoblanadi. Tadbirkorlikda innovatsion yondashuv mahsulot sifati va turini yaxshilash, ishlab chiqarish texnologiyalarini takomillashtirish, xizmat ko'rsatish jarayonini qulaylashtirish, boshqaruv tizimini zamonaviylashtirish hamda bozor ehtiyojlariga tez moslashish imkonini beradi. Innovatsiya faqat yangi texnika yoki texnologiyani joriy etish bilan cheklanmaydi, balki biznes yuritish uslublari, marketing strategiyalari, mijozlar bilan ishlash madaniyati, mahsulotni yetkazib berish tizimi va ichki boshqaruv jarayonlaridagi yangiliklarni ham o'z ichiga oladi. Shu sababli innovatsion faoliyat tadbirkorlik subyektlarining raqobatbardoshligini oshiruvchi asosiy omillardan biri sifatida baholanadi.

Bugungi iqtisodiy muhitda iste'molchilar talabi tez o'zgarib bormoqda. Bozorda faqat an'anaviy mahsulot yoki xizmat bilan uzoq muddat barqaror faoliyat yuritish tobora qiyinlashmoqda. Tadbirkor doimiy ravishda yangilik izlashga, mahsulotining afzalliklarini oshirishga, xaridor uchun qulaylik yaratishga va raqobatchilardan ajralib turadigan jihatlarni shakllantirishga intilishi zarur. Masalan, xizmat ko'rsatish sohasida onlayn buyurtma tizimining joriy etilishi, ishlab chiqarishda tejamkor texnologiyalardan foydalanish, savdoda elektron platformalar orqali mahsulot sotish yoki mijozlar fikrini tahlil qilish tizimlaridan

foydalanish innovatsion yondashuvning amaliy ko‘rinishlari hisoblanadi. Bunday yangiliklar tadbirkorlik faoliyatining tezkorligi, qulayligi va iqtisodiy natijadorligini oshiradi.

Investitsiya esa innovatsion g‘oyalarni amaliy natijaga aylantirishning moliyaviy asosidir. Har qanday tadbirkorlik tashabbusi muayyan mablag‘, texnik baza, ishchi kuchi, xomashyo, texnologiya va boshqaruv resurslarini talab qiladi. Investitsiyalar aynan shu ehtiyojlarni qondirishga xizmat qiladi. Tadbirkorlik faoliyatiga yo‘naltirilgan investitsiyalar ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, yangi uskunalar xarid qilish, mahsulot sifatini oshirish, xizmat ko‘rsatish tarmoqlarini rivojlantirish va yangi ish o‘rinlarini yaratish imkonini beradi. Shu jihatdan investitsiya tadbirkorlikning faqat moliyaviy manbai emas, balki uning rivojlanish sur‘atini belgilovchi strategik omildir.

Investitsiyaviy faollik yuqori bo‘lgan tadbirkorlik subyektlari bozorda tezroq rivojlanadi, texnologik yangilanishlarni faol joriy etadi va raqobat sharoitida mustahkam o‘rin egallaydi. Aksincha, moliyaviy resurslarning yetishmasligi korxona yoki tadbirkorlik subyektlarining o‘z imkoniyatlarini cheklaydi, mahsulot sifatini yaxshilash, ishlab chiqarishni kengaytirish yoki yangi bozor segmentlariga chiqish jarayonini sekinlashtiradi. Shuning uchun tadbirkorlik faoliyatida investitsiyalarni jalb qilish, ulardan oqilona foydalanish va ularning iqtisodiy qaytimini ta‘minlash muhim vazifa hisoblanadi.

Tadbirkorlik faoliyatida investitsiyaning samaradorligi faqat mablag‘ hajmi bilan emas, balki undan qanday maqsadda va qanday boshqaruv asosida foydalanilishi bilan ham belgilanadi. Agar investitsiya aniq reja, puxta biznes-loyiha, bozor tahlili va iqtisodiy hisob-kitoblarga asoslanmagan bo‘lsa, kutilgan natijani bermasligi mumkin. Shu bois investitsion qarorlar qabul qilishda bozor ehtiyoji, mahsulotga talab, raqobatchilar holati, xarajatlar tarkibi, foyda olish imkoniyati va risk darajasi chuqur o‘rganilishi lozim. Demak, investitsiya innovatsiya bilan uyg‘unlashgandagina yuqori iqtisodiy samaradorlikni ta‘minlaydi.

Raqobat tadbirkorlik faoliyatining tabiiy harakatlantiruvchi kuchi hisoblanadi. Bozor iqtisodiyoti sharoitida tadbirkorlik subyektlari o‘z mahsuloti yoki xizmatini iste‘molchiga taklif etishda boshqa ishlab chiqaruvchilar va xizmat ko‘rsatuvchilar bilan raqobatga kirishadi. Raqobat muhiti tadbirkorni sifatni oshirishga, narx va xarajatlarni maqbullashtirishga, mijozlar ehtiyojini chuqur o‘rganishga, reklama va marketing faoliyatini kuchaytirishga hamda innovatsion yondashuvlarni joriy etishga majbur qiladi. Shu sababli raqobat tadbirkorlik subyektlari faoliyatida doimiy izlanish va takomillashuvni yuzaga keltiradi.

Sog‘lom raqobat mavjud bo‘lgan sharoitda tadbirkorlik subyektlari o‘z faoliyatini oddiy darajada saqlab qolish bilan cheklanmaydi, balki doimiy rivojlanishga intiladi. Raqobatbardosh tadbirkor bozordagi o‘zgarishlarni kuzatadi, xaridorlarning fikrini inobatga oladi, mahsulot sifati va xizmat madaniyatini yaxshilaydi. Natijada iste‘molchilar uchun tanlov imkoniyati kengayadi, mahsulot va xizmatlar sifati oshadi, narxlar muvozanatlashadi hamda umumiy iqtisodiy samaradorlik kuchayadi. Shu ma‘noda raqobat nafaqat alohida tadbirkorlik subyekti, balki butun iqtisodiyot rivojiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi.

Innovatsiya, investitsiya va raqobat o‘rtasidagi uyg‘unlik tadbirkorlik faoliyatining samarali rivojlanish mexanizmini shakllantiradi. Innovatsiya yangi g‘oya va yechimlarni yaratadi, investitsiya ushbu g‘oyalarni moddiy jihatdan qo‘llab-quvvatlaydi, raqobat esa ularni amaliyotga tezroq va samaraliroq tatbiq etishga undaydi. Ushbu uch omilning uzviy bog‘liqligi natijasida tadbirkorlik subyektlari bozor talablariga moslashadi, ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish jarayonlarini takomillashtiradi, iqtisodiy resurslardan oqilona foydalanadi hamda yuqori natijaga erishadi.

Masalan, tadbirkor yangi mahsulot ishlab chiqarish g‘oyasini ilgari sursa, bu innovatsion tashabbus hisoblanadi. Ushbu mahsulotni ishlab chiqarish uchun uskuna, xomashyo, texnologiya va reklama xarajatlari talab etiladi, bu esa investitsiyaga ehtiyoj tug‘diradi. Bozorda shu turdagi mahsulotni taklif etayotgan boshqa tadbirkorlar mavjud bo‘lsa, raqobat yuzaga keladi. Aynan raqobat tadbirkorni mahsulot sifatini oshirishga, narxni maqbullashtirishga, mijozga qulay sharoit yaratishga va yangiliklarni doimiy joriy etishga undaydi. Natijada innovatsiya, investitsiya va raqobatning uyg‘unligi iqtisodiy samaradorlikni ta‘minlaydi.

Quyidagi jadvalda tadbirkorlik faoliyatida innovatsiya, investitsiya va raqobat omillarining iqtisodiy samaradorlikka ta‘siri umumlashtirilgan:

Omillar	Tadbirkorlikdagi vazifasi	Iqtisodiy samaradorlikka ta‘siri
Innovatsiya	Yangi mahsulot, xizmat va texnologiyalarni joriy etish	Mahsulot sifati oshadi, ishlab chiqarish jarayoni tezlashadi, xarajatlar kamayadi
Investitsiya	Moliyaviy va texnik resurslar bilan ta‘minlash	Ishlab chiqarish kengayadi, yangi ish o‘rinlari yaratiladi, daromad ortadi
Raqobat	Bozor ishtirokchilarini sifat va samaradorlikka undash	Raqobatbardoshlik kuchayadi, narx va sifat muvozanati shakllanadi
Uyg‘unlik	Uch omilning birgalikda harakat qilishi	Barqaror o‘shish, yuqori foyda va iqtisodiy natijadorlik ta‘minlanadi

Tadbirkorlik faoliyatida iqtisodiy samaradorlik bir nechta ko‘rsatkichlar orqali namoyon bo‘ladi. Bular ishlab chiqarish hajmining ortishi, foyda darajasining oshishi, xarajatlarning kamayishi, mahsulot sifatining yaxshilanishi, bozor ulushining kengayishi, yangi ish o‘rinlarining yaratilishi, eksport imkoniyatlarining oshishi va iste‘molchilar ehtiyojining to‘liqroq qondirilishidir. Innovatsion faoliyat mahsulot va xizmatlarning yangilanishiga xizmat qilsa, investitsiya ishlab chiqarish imkoniyatlarini kengaytiradi, raqobat esa ushbu jarayonlarni yanada samarali tashkil etishga turtki beradi.

Tadbirkorlik subyektlari faoliyatida innovatsion rivojlanishning muhim yo‘nalishlaridan biri raqamli texnologiyalardan foydalanishdir. Elektron tijorat, internet marketing, mobil ilovalar, onlayn to‘lov tizimlari, raqamli buxgalteriya va

avtomatlashtirilgan boshqaruv dasturlari tadbirkorlik faoliyatining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Raqamli texnologiyalar tadbirkorlarga mijozlar bilan tezkor aloqa o'rnatish, mahsulotni kengroq auditoriyaga taqdim etish, xarajatlarni qisqartirish va bozor holatini tahlil qilish imkonini beradi. Bu esa innovatsiya va investitsiyaning zamonaviy ko'rinishi sifatida tadbirkorlik rivojida muhim o'rin egallaydi.

Bundan tashqari, tadbirkorlikda marketing strategiyalarining to'g'ri tanlanishi ham raqobatbardoshlikni oshirishda muhim ahamiyatga ega. Bozorni o'rganish, iste'molchi ehtiyojlarini aniqlash, mahsulotni to'g'ri joylashtirish, reklama vositalaridan samarali foydalanish va mijozlar bilan doimiy aloqani yo'lga qo'yish tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy natijalariga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Innovatsion marketing usullari orqali tadbirkor o'z mahsulotining bozordagi tanilishini oshiradi, raqobatchilardan farqlanadi va barqaror mijozlar bazasini shakllantiradi.

Tadbirkorlik faoliyatida risklarni boshqarish ham iqtisodiy samaradorlikka ta'sir etuvchi muhim omillardan biridir. Innovatsiya va investitsiya doimo muayyan xavf-xatarlar bilan bog'liq bo'ladi. Yangi mahsulot bozorda kutilgan darajada qabul qilinmasligi, investitsiya o'zini oqlamasligi yoki raqobatchilar tomonidan kuchli bosim yuzaga kelishi mumkin. Shu sababli tadbirkorlik subyektlari strategik rejalashtirish, moliyaviy tahlil, bozor monitoringi va risklarni oldindan baholash mexanizmlaridan foydalanishi zarur. Risklarni ilmiy asosda boshqarish tadbirkorlik faoliyatining barqarorligini ta'minlaydi va iqtisodiy yo'qotishlarning oldini oladi.

Tadbirkorlikda inson kapitali ham innovatsiya, investitsiya va raqobat uyg'unligining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Malakali xodimlar, tashabbuskor rahbarlar, ijodiy fikrlovchi mutaxassislar va zamonaviy bilimga ega menejerlar tadbirkorlik subyektlarining rivojlanishida katta rol o'ynaydi. Innovatsion g'oyalar, avvalo, inson tafakkuri mahsuli hisoblanadi. Investitsiyalar esa faqat moddiy vositalarga emas, balki xodimlarni o'qitish, malakasini oshirish, boshqaruv madaniyatini rivojlantirish va mehnat unumdorligini kuchaytirishga ham yo'naltirilishi lozim. Chunki raqobat sharoitida zamonaviy bilim va ko'nikmaga ega jamoa tadbirkorlikning asosiy ustunligiga aylanadi.

Shuningdek, davlat tomonidan tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash, qulay biznes muhiti yaratish, soliq va kredit imtiyozlari berish, investitsion loyihalarni rag'batlantirish, kichik biznes subyektlariga maslahat va axborot xizmatlarini ko'rsatish ham tadbirkorlik samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Qulay huquqiy va iqtisodiy muhit tadbirkorlarning innovatsion faoliyatga qiziqishini oshiradi, investitsiyalar oqimini kengaytiradi va sog'lom raqobat shakllanishiga xizmat qiladi. Shu jihatdan tadbirkorlikni rivojlantirish faqat alohida biznes subyektlarining faoliyati emas, balki davlat siyosati, bozor infratuzilmasi va jamiyatdagi iqtisodiy faollik bilan chambarchas bog'liq jarayondir.

Umuman olganda, tadbirkorlik faoliyatida innovatsiya, investitsiya va raqobat uyg'unligi iqtisodiy samaradorlikni ta'minlovchi asosiy mexanizmlardan biridir. Innovatsiya tadbirkorlikka yangilik olib kiradi, investitsiya ushbu yangiliklarni amalga oshirish uchun zarur resurslarni yaratadi, raqobat esa tadbirkorni yanada sifatli, samarali va natijador faoliyat

yuritishga undaydi. Mazkur omillar birgalikda tadbirkorlik subyektlarining barqaror rivojlanishi, mahsulot va xizmatlarning raqobatbardoshligi, yangi ish o‘rinlari yaratilishi hamda milliy iqtisodiyotning o‘sishiga xizmat qiladi. Shu sababli tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda innovatsion fikrlash, investitsion faollik va raqobatbardosh strategiyalarni uyg‘unlashtirish bugungi iqtisodiy taraqqiyotning muhim talabi hisoblanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, tadbirkorlik faoliyatida innovatsiya, investitsiya va raqobatning o‘zaro uyg‘unligi iqtisodiy samaradorlikni ta’minlovchi muhim omillardan biri hisoblanadi. Zamonaviy bozor sharoitida tadbirkorlik subyektlari faqat mavjud mahsulot yoki xizmatlarni taklif etish bilan cheklanib qolmasdan, doimiy ravishda yangilik yaratish, ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish jarayonlarini takomillashtirish, investitsion resurslardan oqilona foydalanish hamda raqobat muhitida barqaror faoliyat yuritish imkoniyatlarini izlashlari zarur.

Innovatsiya tadbirkorlik faoliyatiga yangicha fikrlash, zamonaviy texnologiyalar, ilg‘or boshqaruv usullari va bozor talablariga moslashuvchanlikni olib kiradi. Investitsiya esa ushbu innovatsion g‘oyalarni amaliyotga tatbiq etish, ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, yangi ish o‘rinlarini yaratish va iqtisodiy o‘shishni ta’minlash uchun zarur moliyaviy asos bo‘lib xizmat qiladi. Raqobat esa tadbirkorlik subyektlarini sifatni oshirish, xarajatlarni kamaytirish, iste’molchi ehtiyojlarini chuqur o‘rganish va doimiy rivojlanishga undaydi.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, innovatsiya, investitsiya va raqobat bir-biridan ajralgan holda emas, balki o‘zaro bog‘liq tizim sifatida qaralgandagina yuqori iqtisodiy natija beradi. Innovatsiyasiz investitsiya kutilgan samarani bermaydi, investitsiyasiz innovatsion g‘oyalar amaliy natijaga aylanmaydi, raqobatsiz esa tadbirkorlik faoliyatida yangilanish va sifatga intilish susayadi. Shu sababli tadbirkorlikni rivojlantirishda mazkur uch omilning uyg‘unligini ta’minlash milliy iqtisodiyotning barqaror o‘shishi, aholi bandligi, mahsulotlar raqobatbardoshligi va bozor infratuzilmasining takomillashuvida muhim ahamiyat kasb etadi.

Tavsiyalar

1. Tadbirkorlik subyektlarida innovatsion faoliyatni kuchaytirish lozim. Buning uchun tadbirkorlar zamonaviy texnologiyalar, raqamli platformalar, elektron tijorat, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari va innovatsion marketing vositalaridan keng foydalanishlari zarur. Bu mahsulot sifati, xizmat tezligi va iste’molchilar bilan ishlash samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

2. Investitsiyalardan maqsadli va samarali foydalanish mexanizmlarini takomillashtirish zarur. Tadbirkorlik faoliyatiga jalb etilayotgan mablag‘lar puxta biznes-reja, bozor tahlili, iqtisodiy hisob-kitob va aniq rivojlanish strategiyasiga asoslanishi kerak. Investitsiyalarni faqat ishlab chiqarishni kengaytirishga emas, balki texnologik yangilanish, xodimlar malakasini oshirish va mahsulot raqobatbardoshligini kuchaytirishga ham yo‘naltirish maqsadga muvofiqdir.

3. Sog‘lom raqobat muhitini rivojlantirish va tadbirkorlarning raqobatbardoshligini oshirish kerak. Tadbirkorlar bozor talabini doimiy o‘rganib borishi, mahsulot va xizmat

sifatini yaxshilashi, narx siyosatini oqilona yuritishi hamda mijozlar ehtiyojiga moslashgan holda faoliyat olib borishi lozim. Sogʻlom raqobat tadbirkorlik subyektlarini yangilikka, sifatga va iqtisodiy samaradorlikka undovchi asosiy kuch hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Oʻzbekiston Respublikasining “Tadbirkorlik faoliyati erkinligining kafolatlari toʻgʻrisida”gi Qonuni. 2012-yil 2-may, OʻRQ–328-son. ([LEX.UZ](http://lex.uz))
2. Oʻzbekiston Respublikasining “Investitsiyalar va investitsiya faoliyati toʻgʻrisida”gi Qonuni. 2019-yil 25-dekabr, OʻRQ–598-son. ([LEX.UZ](http://lex.uz))
3. Oʻzbekiston Respublikasining “Innovatsion faoliyat toʻgʻrisida”gi Qonuni. 2020-yil 24-iyul, OʻRQ–630-son. ([LEX.UZ](http://lex.uz))
4. Oʻzbekiston Respublikasining “Raqobat toʻgʻrisida”gi Qonuni. 2023-yil 3-iyul, OʻRQ–850-son. ([LEX.UZ](http://lex.uz))
5. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining “2022–2026-yillarga moʻljallangan Yangi Oʻzbekistonning taraqqiyot strategiyasi toʻgʻrisida”gi Farmoni. 2022-yil 28-yanvar, PF–60-son.
6. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining “Tadbirkorlik subyektlari bilan samarali muloqot tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi qaror va farmonlari.
7. Mirziyoyev Sh.M. Yangi Oʻzbekiston strategiyasi. — Toshkent: Oʻzbekiston, 2021.
8. Gʻulomov S.S. Tadbirkorlik va kichik biznes asoslari. — Toshkent: Iqtisodiyot, 2019.
9. Qosimova M.S., Yusupov M.A. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik. — Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2020.
10. Toʻxliyev N., Hakimov H. Bozor iqtisodiyoti asoslari. — Toshkent: Oʻzbekiston, 2018.
11. Abdullayev Yo., Karimov F. Biznes asoslari va tadbirkorlik faoliyati. — Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2021.
12. Ergashev I., Xodjayev B. Investitsiya faoliyatini tashkil etish va boshqarish. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
13. Shodmonov Sh., Gʻofurov U. Iqtisodiyot nazariyasi. — Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2019.